

Με τον Πτωχευτικό Κώδικα όλη η δύναμη περνάει στα χέρια των τραπεζών. Ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας απειλεί πρακτικά όλα τα νοικοκυριά που απεντάχθηκαν από τους νόμους προστασίας, τις εκκρεμείς υποθέσεις και το νέο κύμα κόκκινων δανείων λόγω της οικονομικής κρίσης της πανδημίας.

Του Γιώργου Σταθάκη

Η ενεργοποίηση του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, που εδράζεται στην αγγλοσαξονική ιδέα ότι τα νοικοκυριά μπορεί, όπως και οι επιχειρήσεις, να πτωχεύσουν, ήταν και η πρόταση της τρόικας, στις διαπραγματεύσεις του 2015, όταν είχε πρακτικά λήξει ο Νόμος Κατσέλη. Τότε τελικά, μετά από την αδιαπραγμάτευτη θέση της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ και την υποχώρηση της τρόικας, ψηφίστηκε ο Νόμος Κατσέλη - Σταθάκη, που διέυρνε την κάλυψη πέρα από τους μισθωτούς, στα ελεύθερα επαγγέλματα, και ενοποίησε όλα τα χρέη (τράπεζες, Δημόσιο, ασφαλιστικά) για ενιαία ρύθμιση (το 2019 με τον Νόμο Φλαμπουράρη εντάχθηκαν και οι έμποροι). Λίγο μετά ιδρύθηκε, το 2016, η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης του Ιδιωτικού Χρέους και ο νόμος προέβλεπε ρυθμίσεις, μέχρι και το “κούρεμα” από όλους τους φορείς, με βάση τη δυνατότητα αποπληρωμής του νοικοκυριού (ή της επιχείρησης με βάση τη βιωσιμότητα). Και οι δύο νόμοι πρώτης κατοικίας κάλυπταν περίπου το 80% - 85% των νοικοκυριών με βάση την αντικειμενική αξία της πρώτης κατοικίας, τη συνολική περιουσία και τα εισοδηματικά κριτήρια.

Η Ν.Δ. σήμερα επανέφερε την αρχική πρόταση της τρόικας. Θα διακινδύνευα να πω ότι θα μπορούσε να είναι γραμμένος ο νόμος από το ίδιο δικηγορικό γραφείο που το 2015 είχε ετοιμάσει το σχετικό σχέδιο. Η συνταγματικότητα του νόμου είναι αμφιλεγόμενη, δεδομένης της συνταγματικής τάξης της Ελλάδας, που μεριμνά για τη στέγη και τη στοιχειώδη διαβίωση των πολιτών. Πάνω σε αυτήν εξάλλου εδράζονται και οι μεμονωμένες αποφάσεις δικαστηρίων περί δυνατότητας νοικοκυριών να συνεχίσουν να κάνουν αιτήσεις στους παλαιότερους νόμους προστασίας της πρώτης κατοικίας, παρά την κατάργηση των ειδικών διατάξεων των νόμων (Κατσέλη - Σταθάκη), επικαλούμενα τις γενικές διατάξεις.

Τα ηθικά όμως ζητήματα και τα θέματα ισονομίας είναι τα πιο ουσιαστικά. Η αποτρόπαια

πρόβλεψη του σημερινού νόμου για ένα νοικοκυριό που χάνει το σπίτι του, περί διαμονής έναντι ενοικίου για 12 χρόνια, όπου σε περίπτωση επαναγοράς έχουν απολεσθεί τα ενοίκια και το μέρος του δανείου που είχε πληρωθεί προηγούμενα, αποτελεί εξόφθαλμα καταχρηστική ρύθμιση υπέρ των τραπεζών - funds. Η παραβίαση στοιχειωδών κανόνων ίσης μεταχείρισης των πολιτών στην αποπληρωμή δανείων είναι δεδομένη.

Ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας απειλεί πρακτικά όλα τα νοικοκυριά που απεντάχθηκαν από τους νόμους προστασίας, τις εκκρεμείς υποθέσεις και το νέο κύμα κόκκινων δανείων λόγω της οικονομικής κρίσης της πανδημίας. Τα νοικοκυριά που εντάχθηκαν στον Νόμο Κατσέλη ήταν περίπου 150.000, 50.000 εντάχθηκαν στον Νόμο Κατσέλη - Σταθάκη και 8.000 στον Νόμο Φλαμπουράρη. Από τις 200.000 περίπου υποθέσεις έχουν εκδικαστεί περίπου 120.000 και εκκρεμούν 70.000 - 80.000. Τα δικαστήρια μέχρι στιγμής απορρίπτουν περίπου το 40% των υποθέσεων και δικαιώνουν το 60%. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι 120.000 είναι ειλικρινείς και τυπικοί και 80.000 είναι κακοπληρωτές ή τυπικά απροετοίμαστες οι αιτήσεις τους. Σήμερα οι 80.000 αιτήσεις ξαναπερνούν το τεστ πριν φτάσουν στο δικαστήριο, με αμφιλεγόμενα αποτελέσματα.

Εν κατακλείδι, τα στεγαστικά δάνεια περίπου 70.000 με 80.000 νοικοκυριών απειλούνται με κατάσχεση, ενώ ένα πλήθος περίπου 100.000 επιχειρηματικών δανείων με υποθήκη την πρώτη κατοικία βρίσκονται ανάμεσα στη "Γέφυρα" και την πιθανή έκθεσή τους. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των στεγαστικών και έκθετων μικροεπιχειρηματικών δανείων οι τράπεζες το έχουν μεταφέρει σε funds.

Τα ευάλωτα νοικοκυριά αποτελούν την προμετωπίδα των υπό πτώχευση νοικοκυριών, σε ένα συνδυασμό μικροεμπορευτικών στρωμάτων, μισθωτών που μειώθηκε το εισόδημά τους και αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων που βρέθηκαν για διάφορους λόγους, στις διαδοχικές κρίσεις, εκτός προστασίας. Η μόνη προστασία πλέον αφορά τους δικαιούχους ΚΕΑ, που έχει εξαιρετικά μικρή περίμετρο σε σχέση με τα στεγαστικά δάνεια.

Η τρίτη κατηγορία δανείων είναι οι απαιτήσεις ιδιωτών προς ιδιώτες, συνήθως για εμπορικές δραστηριότητες, που δεν προστατεύονταν από τους νόμους. Η Ν.Δ. σε μία ακόμα παραπλανητική καμπάνια της ανέφερε ότι έγιναν 25.000 πλειστηριασμοί πρώτης κατοικίας επί ΣΥΡΙΖΑ, αποσιωπώντας το γεγονός ότι και οι 25.000 αφορούσαν διεκδικήσεις ιδιωτικών χρεών, από ιδιώτες προ ιδιώτες, κατά κανόνα αφορούσαν εμπορικές συναλλαγές. Ούτε μία δεν αφορούσε τράπεζα, Δημόσιο ή ασφαλιστικά ταμεία, καθώς η πρώτη κατοικία παρέμεινε πλήρως προστατευμένη.

Οι τράπεζες, που πρακτικά δεν έκαναν απολύτως τίποτα για τη διαχείριση των κόκκινων δανείων, είναι οι νέοι “νικητές”. Είχαν όλα τα εργαλεία να κάνουν τις αναγκαίες αναδιαρθρώσεις. Οι δύο νόμοι προστασίας έδιναν στο προστάδιο τη δυνατότητα της ρύθμισης πριν από τη δικαστική απόφαση. Ο κώδικας δεοντολογίας της Τράπεζας της Ελλάδος προέβλεπε με σαφείς τρόπους τους κανόνες ρυθμίσεων των δανείων. Και, φυσικά, η πλατφόρμα της Ειδικής Γραμματείας. Τελικά απείχαν από όλα. Όταν έφτασε ο κόμπος στο χτένι, επέλεξαν τη μερική πώληση στα funds, συνήθως με μεικτές εταιρείες και με εν δυνάμει μεγαλύτερο κόστος για τις ίδιες τις τράπεζες και για το Δημόσιο που με διαρκείς ανακεφαλαιοποιήσεις και εγγυήσεις αναχρηματοδοτούσε την “τραπεζική αδράνεια”.

Τώρα, με τον Πτωχευτικό Κώδικα, όλη η δύναμη περνάει στα χέρια των τραπεζών. Κατά δικαίων και αδικών, κινδυνεύουν να μετατραπούν στη δαμόκλειο σπάθη που θα τιμωρήσει τους φτωχούς, θα διαλύσει μικροεπιχειρήσεις και θα εκποιήσει με βιασύνη ακόμα και εν δυνάμει βιώσιμες παραγωγικές επιχειρήσεις. Η μεταφορά των δανείων στα funds και το αυστηρό χρονοδιάγραμμα τα υποχρεώνει να κινηθούν γρήγορα. Η επερχόμενη κρίση της πρώτης κατοικίας κατά κύριο λόγο ευάλωτων νοικοκυριών είναι αναπόφευκτη. Εναπόκειται στη “καλή θέληση” των τραπεζών και των funds να δείξουν κατανόηση και “κοινωνική ευαισθησία” ή τελικά να μη βρουν εμπορικό ενδιαφέρον σε ακραίες καταστάσεις. Το χειρότερο σενάριο έγινε, με μια λέξη, πραγματικότητα. Η κοινωνική διάσταση της στέγης μετατράπηκε σε αντικείμενο μιας οικονομικής λύσης με στόχο την καθυστερημένη κερδοφορία ή την ελαχιστοποίηση της ζημιάς.

* Ο Γιώργος Σταθάκης είναι υπεύθυνος του προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, πρώην υπουργός

πηγή: Αυγή